

ການຄຸ້ມຄອງລາຄາ ແກ້ສຫຸງຕົ້ມ ຢູ່ ສປປ ລາວ

(ກໍລະນີສຶກສາ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ)

ສະຫຼຸບຫຍໍ້

ແກ້ສຫຸງຕົ້ມ ແມ່ນໜຶ່ງໃນລາຍການສິນຄ້າຄວບຄຸມ (ບັນຊີ “ກ”) ຂອງ ສປປ ລາວ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາການຄຸ້ມຄອງລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມແມ່ນຍັງບໍ່ເປັນເອກະພາບ ແລະ ເປັນມາດຕະຖານ. ໂດຍມີລາຄາຈຳໜ່າຍ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະບໍລິສັດ, ຫ້າງຮ້ານ. ສ່ວນສາເຫດທີ່ລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມສູງຂຶ້ນ ແມ່ນມີປັດໄຈມາຈາກເງິນກີບອ່ອນຄ່າ (ການຊື້ຂາຍອ້າງອີງອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາ) ບວກກັບລາຄາຊື້ຢູ່ປະເທດຕົ້ນທາງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ບັນດາຄ່າໃຊ້ຈ່າຍປິ່ນອ້ອມທຸລະກິດເພີ່ມຂຶ້ນ ຕາມການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໂດຍລວມ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ສຳລັບແນວທາງການຄຸ້ມຄອງລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມ ແມ່ນຕ້ອງຄຽງຄູ່ກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສົ່ງເສີມທຸລະກິດແກ້ສ ຜ່ານການອໍານວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂ ໃຫ້ທຸລະກິດທີ່ມີຢູ່ໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ. ຄວບຄູ່ກັບການຄວບຄຸມອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳເນີນທຸລະກິດອື່ນໆທີ່ປິ່ນອ້ອມໃຫ້ມີສະຖຽນລະພາບ. ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນການສ້າງກົນໄກຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການຜະລິດແກ້ສ ທີ່ໃຊ້ວັດຖຸດິບພາຍໃນ (ຂີ້ເຫຍື້ອ, ສິ່ງເສດເຫຼືອ) ເພື່ອເປັນພະລັງງານທາງເລືອກ ເນື່ອງຈາກຜ່ານມາ ໄດ້ມີຫຼາຍພາກສ່ວນ ດຳເນີນການຜະລິດແກ້ສຊິວະພາບໄດ້ແລ້ວ ແຕ່ຍັງຂາດຄວາມຕໍ່ເນື່ອງໃນການພັດທະນາຕໍ່ຍອດ ແລະ ມີລະບົບສະໜັບສະໜູນ ທີ່ເປັນຮູບປະທຳຫຼາຍຂຶ້ນ.

ທັນວາ, 2023

ການຄຸ້ມຄອງລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມ ຢູ່ ສປປ ລາວ (ກໍລະນີສຶກສາ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ)

ໂດຍ: ຈັນທະພອນ ສິລິປັນໂຍ

ສະຖາບັນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

silipanyoc@yahoo.com; www.eriit.moic.gov.la

ທັນວາ, 2023

1. ພາກສະເໜີ

ຈາກສະຖານະການລາຄາພະລັງງານໂລກທີ່ມີຄວາມຜັນຜວນ ແລະ ແນວໂນ້ມລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມ ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ¹ ຄຽງຄູ່ກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຄານໍ້າມັນ ແລະ ສິນຄ້າອື່ນໆ. ລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໃນເດືອນ 11/2023 ແມ່ນ 349.000 ກີບ/ຖັງ² ໂດຍລາຄາໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍເຖິງ 24,07% ເມື່ອທຽບໃສ່ທ້າຍປີ 2022 ແລະ 43,83% ເມື່ອທຽບໃສ່ຕົ້ນປີ 2022³ ຕໍ່ສະພາບການນີ້ສັງຄົມໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ພາກລັດ ຄວນມີມາດຕະການຄຸ້ມຄອງດ້ານລາຄາຢ່າງຈິງຈັງ⁴. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມ ຍັງຖືເປັນບັນຫາເຄັ່ງຮ້ອນ ໂດຍສະເພາະ ກຸ່ມຜູ້ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ແກ້ສຫຸງຕົ້ມ ເມື່ອລາຄາເພີ່ມຂຶ້ນ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ເຂົາເຈົ້າ ເຮັດໃຫ້ຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍໃນລາຄາແພງຂຶ້ນ.

ຈາກສະພາບການດັ່ງກ່າວ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຕັ້ງບັນຫາຂຶ້ນວ່າ: ຍ້ອນຫຍັງລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມຈຶ່ງສູງ? ແມ່ນຫຍັງເປັນສາເຫດຕົ້ນຕໍ ທີ່ເຮັດໃຫ້ລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມເພີ່ມຂຶ້ນສູງ? ມາດຕະການແກ້ໄຂຈະມີແນວໃດ ເພື່ອຊ່ວຍຜູ້ບໍລິໂພກໃຫ້ໄດ້ຊົມໃຊ້ແກ້ສຫຸງຕົ້ມ ໃນລາຄາທີ່ ເໝາະສົມ, ພາກທຸລະກິດສາມາດຢູ່ໄດ້(ມີກຳໄລ) ແລະ ນຳຜົນປະໂຫຍດມາໃຫ້ທຸກຝ່າຍ? ນີ້ແມ່ນຄຳຖາມ ທີ່ສັງຄົມມັກຕັ້ງຂຶ້ນ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຄວນມີຂໍ້ມູນຊີ້ແຈງ ແລະ ຊອກຫາມາດຕະການທີ່ເໝາະສົມໃນການຊ່ວຍແກ້ໄຂ. ດັ່ງນັ້ນ, ການຄົ້ນຄວ້າໃນຄັ້ງນີ້ ຈຶ່ງມີຈຸດປະສົງເພື່ອຕອບຄຳຖາມດັ່ງກ່າວ ພ້ອມທັງສະເໜີແນະນາມາດຕະການດ້ານວິຊາການທີ່ຕິດພັນ.

2. ວິທີການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ

ການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການສຳພາດ ເພື່ອແນ່ໃສ່ເກັບກຳຄຳຄິດເຫັນ ຈາກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງພາກລັດ ແລະ ພາກທຸລະກິດ⁵ ໂດຍໄດ້ເລືອກເອົາ 10 ຕົວຢ່າງມາເປັນຕົວແທນ), ຄວບຄູ່ກັບການທົບທວນບັນດານິຕິກຳ, ບົດຄົ້ນຄວ້າທີ່ຜ່ານມາ ແລະ ເອກະສານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແມ່ນຢູ່ໃນຕົ້ນເດືອນຕຸລາ-ທ້າຍເດືອນພະຈິກ ປີ 2023 ໂດຍມີຄຳຖາມເຈາະຈີ້ມເພື່ອຕອບບັນຫາທີ່ຕັ້ງຂຶ້ນແລ້ວສັງລວມເພື່ອເປັນຕົວຊີ້ວັດ ແລະ ອ້າງອີງໃນບົດ.

(1). ຍ້ອນຫຍັງຈຶ່ງຕ້ອງມີການຄຸ້ມຄອງລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມ; ການຄຸ້ມຄອງດັ່ງກ່າວ ມີຄວາມສຳຄັນແນວໃດ?

ແກ້ສຫຸງຕົ້ມ ແມ່ນສິນຄ້າທີ່ຈຳເປັນໃນຊີວິດປະຈຳວັນຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ພາກທຸລະກິດ ໂດຍສະເພາະທຸລະກິດຮ້ານອາຫານ ທີ່ໃຊ້ແກ້ສຫຸງຕົ້ມຫຼາຍໃນການປຸງແຕ່ງອາຫານ ເມື່ອລາຄາເພີ່ມຂຶ້ນສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຮ້ານອາຫານຕ້ອງເພີ່ມລາຄາຂຶ້ນ. ແກ້ສຫຸງຕົ້ມແມ່ນໜຶ່ງໃນລາຍການສິນຄ້າຄວບຄຸມ (ບັນຊີ “ກ”) ຂອງລັດຖະບານທີ່ຕ້ອງຕິດຕາມເປັນພິເສດການເໜັງຕີງຂອງລາຄາໃນຕະຫຼາດ. ອີງຕາມການສຳຫຼວດຕົວຈິງໃຫ້ຮູ້ວ່າ ລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມໄດ້ມີການປັບເພີ່ມຂຶ້ນເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ຕາມແນວໂນ້ມການປ່ຽນແປງຂອງຄ່າເງິນກີບ (ອັດຕາແລກປ່ຽນ), ການປັບລາຄາຂຶ້ນຂອງຜູ້ສະໜອງຢູ່ປະເທດຕົ້ນທາງ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍປິ່ນອ້ອມຂອງທຸລະກິດ. ໂດຍລາຄາແກ້ສ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຈາກ 196.000 ກີບ/ຖັງ ໃນເດືອນ 1/2022 ມາເປັນ

¹ https://www.globalpetrolprices.com/natural_gas_prices/

² ລາຄາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນລາຄາຂາຍຍ່ອຍສະເລ່ຍ ທີ່ໄດ້ຈາກ 4 ຮ້ານຄື: ຮ້ານໜອງໄຮ, ຮ້ານດອນກອຍ, ຮ້ານໜອງທາ, ຮ້ານໜອງວຽງຄາ ໂດຍທຽບລາຄາບໍລິສັດ ໃນຕົ້ນເດືອນພະຈິກ 2023

³ ລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມສະເລ່ຍ 9 ເດືອນ ປີ 2023 ທຽບໃສ່2022 ເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ 20,53% & ຜູ້ຂຽນຄິດໄລ່1/2023 ທຽບໃສ່1/2022 ເພີ່ມຂຶ້ນ24,07% ແລະ 1/2022 ແມ່ນ43,83%

⁴ ປະຊາຊົນ ສະເໜີຜ່ານໂທລະສັບສາຍດ່ວນ 156 ຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບລາຄາແກ້ສຫຸງຕົ້ມ ໃນປະຈຸບັນລາຄາສູງ. ຂໍໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງແກ້ໄຂ ແລະ ມີການຄຸ້ມຄອງລາຄາ.

⁵ ພາກທຸລະກິດ (ສະມາຄົມ ນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ແລະ ອາຍແກັສລາວ, ຜູ້ປະກອບການນໍາເຂົ້າ 3 ບໍລິສັດ (ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟລາວ, ລາວແກັສ, ລາວເອເຊຍແກັສ); ຜູ້ຄ້າຍ່ອຍ 4 ຮ້ານ

265.000 ກີບ/ຖັງ ໃນເດືອນ 11/2022 ແລະ 349.000 ກີບ/ຖັງ ໃນເດືອນ 11/2023⁶ ເຫັນວ່າພຽງ ໄລຍະເວລາສັ້ນ ແຕ່ລາຄາມີການເພີ່ມຂຶ້ນສູງ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີທາງສຽງຈາກສັງຄົມ ສະເໜີຫາພາກລັດ ເພື່ອເພີ່ມບົດບາດໃນການແຊງແຊກຫຼາຍຂຶ້ນໃນການຄຸ້ມຄອງລາຄາແກ້ສ ເພື່ອໃຫ້ເກີດຄວາມຍຸດຕິທຳກັບທຸກຝ່າຍ. ນອກຈາກນັ້ນຖ້າເບິ່ງຈາກລາຄາແກ້ສທຸງຕົ້ມສະເລ່ຍໃນແຕ່ລະແຂວງ ຕາຕະລາງ 1(ສະຖິຕິລາຄາແກ້ສຈາກກົມການຄ້າພາຍໃນ) ຍັງພົບວ່າການຄຸ້ມຄອງລາຄາແກ້ສທຸງຕົ້ມໃນໄລຍະຜ່ານມາ ຍັງບໍ່ເປັນເອກະພາບ. ລາຄາຈຳໜ່າຍໃນແຕ່ລະແຂວງ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ. ລາຄາດັ່ງກ່າວແມ່ນຕິດພັນກັບ ຄຸນນະພາບແກ້ສ, ກິນໄກການຕັ້ງລາຄາ, ມາດຕະຖານການບັນຈຸ, ພັນທະທີ່ມອບໃຫ້ລັດ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ອ້ອມ ການດຳເນີນທຸລະກິດແກ້ສ.

ຕາຕະລາງ 1 ລາຄາແກ້ສທຸງຕົ້ມສະເລ່ຍໃນແຕ່ລະແຂວງ

ລຳດັບ	ແຕ່ລະແຂວງ	ລາຄາ
01	ບໍ່ແກ້ວ	360.000 ກີບ/ຖັງ
02	ວຽງຈັນ	340.000 ກີບ/ຖັງ
03	ສາລະວັນ	340.000 ກີບ/ຖັງ
04	ຄຳມ່ວນ	325.000 ກີບ/ຖັງ
05	ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	323.579 ກີບ/ຖັງ
06	ສະຫວັນນະເຂດ	300.354 ກີບ/ຖັງ
07	ຜົ້ງສາລີ	300.000 ກີບ/ຖັງ
08	ໄຊຍະບູລີ	300.000 ກີບ/ຖັງ
09	ບໍລິຄຳໄຊ	300.000 ກີບ/ຖັງ
10	ຫຼວງພະບາງ	298.500 ກີບ/ຖັງ
11	ອຸດົມໄຊ	298.000 ກີບ/ຖັງ
12	ເຊກອງ	297.000 ກີບ/ຖັງ
13	ອັດຕະປື	296.364 ກີບ/ຖັງ
14	ຫຼວງນໍ້າທາ	291.033 ກີບ/ຖັງ
15	ຫົວພັນ	286.333 ກີບ/ຖັງ
16	ຊຽງຂວາງ	284.000 ກີບ/ຖັງ
17	ຈຳປາສັກ	252.000 ກີບ/ຖັງ
ລາຄາສະເລ່ຍທົ່ວປະເທດ		304.565 ກີບ/ຖັງ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສະຖິຕິລາຄາແກ້ສ ຂະໜາດຖັງ 15ກິໂລ, ກົມການຄ້າພາຍໃນ,ພະຈິກ 2023

ການຄຸ້ມຄອງລາຄາແກ້ສ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອສັງຄົມ, ເປັນການດັດສິມຕະຫຼາດທີ່ບໍ່ເປັນໄປຕາມກິນໄກຕະຫຼາດ ຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ແກ້ສທຸງຕົ້ມ ໄດ້ລາຄາທີ່ເໝາະສົມ, ພາກທຸລະ

ກິດຢູ່ໄດ້(ມີກຳໄລ, ເຕີບໃຫຍ່) ແລະ ນຳຜົນປະໂຫຍດມາໃຫ້ທຸກຝ່າຍ. ບົດສຶກສານີ້ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນ ຕ່ອງໂສ້ຂອງທຸລະກິດແກ້ສທຸງຕົ້ມ ໂດຍສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ວ່າມີ 3 ພາກສ່ວນສຳຄັນ ທີ່ມີບົດບາດໃນຕ່ອງໂສ້ ຄື: ທຸລະກິດ, ຜູ້ຊົມໃຊ້ ແລະ ລັດຖະບານ .

ທຸລະກິດ(ຜູ້ນຳເຂົ້າ, ຜູ້ຈຳໜ່າຍ) ແມ່ນມີບົດບາດຫຼັກໃນການຂັບເຄື່ອນ ແລະ ປະຕິບັດຕົວຈິງ. ເຊິ່ງແກ້ສທຸງຕົ້ມທີ່ຈຳໜ່າຍໃນ ສປປ ລາວ ເກືອບທັງໝົດແມ່ນນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ⁷. ອີງຕາມສະຖິຕິຈາກກົມການຄ້າພາຍໃນ ປັດຈຸບັນແມ່ນມີບໍລິສັດນຳເຂົ້າ ແລະ ຈຳໜ່າຍພາຍໃນ 24 ບໍລິສັດ⁸ ໂດຍມີບໍລິມາດໃນການນຳເຂົ້າ ໃນປີ 2022 ແມ່ນ 29.644.849 ກິໂລ ແລະ 11 ເດືອນ ປີ 2023 ແມ່ນ 29.093.132 ກິໂລ. ສ່ວນຜູ້ຈຳໜ່າຍລາຍຍ່ອຍ ແມ່ນໄດ້ມີຕົວແທນທີ່ຕັ້ງຢູ່ຢັງຢາຍແຕ່ລະເຂດ⁹.

ຜູ້ຊົມໃຊ້ແກ້ສທຸງຕົ້ມຫຼັກໆແມ່ນຄົວເຮືອນ, ຮ້ານອາຫານ, ໂຮງແຮມ, ພາກອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຊົມໃຊ້ອື່ນໆ. ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນລູກຄ້າຫຼັກ ໃນປີ 2022 ສປປ ລາວ ມີໂຮງແຮມມີ 759 ແຫ່ງ; ຣີສອດ ແລະ ເຮືອນພັກ 2.331 ແຫ່ງ; ພັດຕາຄານ 27 ແຫ່ງ, ສວນອາຫານ 33 ແຫ່ງ, ຮ້ານອາຫານ 2.944 ແຫ່ງ, ສະຖານທີ່ບັນເທີງ 140 ແຫ່ງ, ຮ້ານຄາຣາໂອເກະ 191 ແຫ່ງ ເຊິ່ງແມ່ນຜູ້ຊົມໃຊ້ລາຍໃຫຍ່. ສ່ວນພາກຄົວເຮືອນກໍ່ມີການຊົມໃຊ້ຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະຄົວເຮືອນທີ່ຢູ່ໃນຕົວເມືອງ ໄດ້ນຳໃຊ້ເປັນເຊື້ອໄຟໃນການປຸງແຕ່ງອາຫານເນື່ອງຈາກມີຄວາມສະດວກກວ່າ ການຊົມໃຊ້ເຊື້ອໄຟອື່ນ. ກຸ່ມລູກຄ້າຜູ້ຊົມໃຊ້ແກ້ສທຸງຕົ້ມ ດັ່ງໃນຕາຕະລາງ 2

ຕາຕະລາງ 2: ກຸ່ມລູກຄ້າຜູ້ຊົມໃຊ້ແກ້ສທຸງຕົ້ມ

ກຸ່ມ	ກຸ່ມລູກຄ້າຜູ້ຊົມໃຊ້ແກ້ສທຸງຕົ້ມ	ສັດສ່ວນການນຳໃຊ້ ¹⁰
01	ພາກຄົວເຮືອນ	45%
02	ຮ້ານອາຫານ, ໂຮງແຮມ...	45%
03	ພາກອຸດສາຫະກຳ(ຕັດ, ຈອດ, ຕົ້ມ)	5%
04	ການຊົມໃຊ້ອື່ນໆ	5%
ລວມ		100%
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການສຳພາດ & ຄິດໄລ່ຂອງຜູ້ຂຽນ,ພະຈິກ 2023		

⁶ ຖານຂໍ້ມູນໂຄງສ້າງລາຄາຕົວຈິງ ຈາກການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ 3 ບໍລິສັດນຳເຂົ້າ-ຈຳໜ່າຍ ອາຍແກ້ສ
⁷ 90% ຈາກໄທ(ປທ: IRPC; ເອສໄຊ(ESSO), ບາງຈາກ).10%(ຈີນ, ຫວຽດນາມ ແລະ ກຳປູເຈຍ)
⁸ 24 ບໍລິສັດ ປະກອບມີ: ລັດວິສາຫະກິດນຳມັນເຊື້ອໄຟລາວ: ໂຮງງານແກ້ສບຸນນຳ, ໂຮງງານບັນຈຸແກ້ສ ແລະ ອີກຊິບຸນນຳ, ບໍລິສັດ ກຣິນ ນິວເອັນເນີຈີ: ແກ້ວຈີນຕາ ນຳເຂົ້າແກ້ສ: ແກ້ສອຸດສາຫະກຳຄຳມ່ວນ: ຈະເລີນສິນແກ້ສ: ສີກິນໄຈ ການຄ້າ: ສີອຳພອນ ແກ້ສ: ສອງເອື້ອຍນ້ອງນຳໄຊກາແດນເໜືອແກ້ສ: ຊັນເຕີສ:

ນະຄອນຫຼວງແກ້ສ: ບອຍມຸກ ແກ້ສບໍ່ແກ້ວ: ປະສານສັກແກ້ສ: ພາສາທາລາ: ບໍລິສັດລາວແກ້ສ: ບໍລິສັດລາວເອເຊຍແກ້ສ: ລາວເອເຊຍແກ້ສບໍ່ແກ້ວ: ວຽງຈັນ ອິນດັດສະທຽນແກ້ສ: ວັດທະນາການຄ້າ: ເອສບີການຄ້າ: ເອັສພີ ຊີພີທີລາວ: ອາຍແກ້ສສັງລຽວ: ແລະ ອື່ນໆແນວແກ້ສ.
⁹ ຮ້ານຂາຍລາຍຍ່ອຍ ຈະຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດຊຸມຊົນ, ຂາຍສິນຄ້າຫຼາຍໆຢ່າງ ແລະ ຍັງບໍ່ມີມາດຕະຖານຮ້ານທີ່ແນ່ນອນ.
¹⁰ ສັດສ່ວນການນຳໃຊ້ແກ້ສ ແມ່ນມີການປ່ຽນແປງ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ ຕາມສະພາບເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ.

ຈາກຕາຕະລາງ 2 ອີງໃສ່ການສໍາຫຼວດ ຖ້າຜູ້ຊົມໃຊ້ ແກ້ສທຸງຕົ້ມ ຄົວເຮືອນໜຶ່ງ. ຖ້າໃຊ້ 1 ຖັງ 15 ກິໂລ(ຈະ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍປະມານ 349.000ກີບຕໍ່ເດືອນ) ແລະ ຖ້າໃຊ້ຫຼາຍ ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍຫຼາຍ¹¹ ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວແມ່ນ ສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ມູນຈາກສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (LECS 5) ໃນເຂດຕົວເມືອງຂອງ ສປປ ລາວ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຫຼາຍ ສຸດແມ່ນລາຍຈ່າຍຄ່າອາຫານ ກວມເອົາ 63,6%, ລາຍຈ່າຍນໍ້າປະປາ, ໄຟຟ້າ ແລະ ເຊື້ອເພີງ 4,9% ຂອງ ລາຍຈ່າຍທັງໝົດ ເຫັນວ່າຂໍ້ມູນທັງ 2 ແຫຼ່ງທີ່ໄດ້ສຶກສາ ແລະ ສໍາຫຼວດແມ່ນສອດຄ່ອງກັນ¹².

ລັດຖະບານແມ່ນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ, ອໍານວຍຄວາມສະ ດວກ, ໄດ້ຮັບພາສີ-ອາກອນ ແລະ ວາງກົດລະບຽບ ດັດສີມ¹³ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການດໍາເນີນທຸລະກິດທີ່ເປັນທໍາ. ອີງຕາມລາຍການສິນຄ້າຄວບຄຸມ (ບັນຊີ “ກ”) ຂອງ ກະຊວງອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ການຄ້າ. ການຄຸ້ມຄອງ ລາຄາ ພາຍໃຕ້ດໍາລັດ 474/ນຍ ແລະ ຂໍ້ກໍານົດ 0756/ ກຄພນ ໝາຍຄວາມວ່າ ລັດຖະບານ ຈະນໍາໃຊ້ມາດ ຕະການໃນການຄຸ້ມຄອງລາຄາ ຕາມຄວາມຈໍາເປັນ ໂດຍ ຜ່ານການປຶກສາຫາລື ແລະ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບພາກ ທຸລະກິດ¹⁴ ເບິ່ງໂຄງສ້າງລາຄາ ໃນຕາຕະລາງ 3.

ຕາຕະລາງ 3. ສະແດງ ໂຄງສ້າງລາຄາແກ້ສທຸງຕົ້ມ

ລາຍການ	ຫົວໜ່ວຍກີບ	ສັດສ່ວນ (%)
ລາຄາຄິດໄລ່ CIF ¹⁵	293.332	84,05%
ພາສີຂາເຂົ້າ 5%	14.667	4,20%
ຂົນສົ່ງ	3.000	0,86%
ຄວາມສ່ຽງ	750	0,21%
ສິນເປືອງ	3.000	0,86%
ລວມຕົ້ນທຶນຊື້	314.748	90,19%
ກໍາໄລ	3.750	1,07%
ອມພ 7%	22.295	6,39%
ຂາຍຍົກ ປັດຈຸບັນ	326.000	93,41%
ຄ່າບໍລິການຂາຍຍ່ອຍ	8.000	2,29%
ລາຄາຂາຍຂອງບໍລິສັດ	334.000	95,70%
ຫຼຸດ/ເພີ່ມ	15.000	4,30%
ຮ້ານຄ້າຂາຍຍ່ອຍ	349.000	100%

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການສໍາພາດ & ຄິດໄລ່ຂອງຜູ້ຂຽນ ໃນເດືອນ ພະຈິກ 2023 ສໍາລັບຖັງບັນຈຸ 15 ກິໂລ.

ຈາກຕາຕະລາງ 3 ໄດ້ສະແດງໂຄງສ້າງລາຄາແກ້ສທຸງຕົ້ມ ທີ່ ມີລາຍລະອຽດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ປິ່ນອ້ອມຕົວຈິງ. ແຕ່ເນື່ອງຈາກ ຍັງເປັນໂຄງສ້າງລາຄາສະເພາະບໍລິສັດ¹⁶ ເຮັດໃຫ້ມີຜົນ ບັງຄັບໃຊ້ຈໍາກັດ (ບໍ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ເອກະພາບ ຄືກັບໂຄງ ສ້າງລາຄານໍ້າມັນ). ລາຄາແກ້ສທຸງຕົ້ມໃນປັດຈຸບັນແມ່ນ ບໍລິສັດ ທີ່ນໍາເຂົ້າ-ຈໍາໜ່າຍ, ຮ້ານຂາຍຍ່ອຍ ກໍານົດລາຄາຈໍາ ໜ່າຍເອງເປັນສ່ວນໃຫຍ່. ສໍາລັບລັດວິສາຫະກິດນໍ້າມັນ ເຊື້ອໄຟລາວ ຈະມີການປັບເດືອນລະໜຶ່ງຄັ້ງ (ທຸກໆວັນທີ 5 ຂອງເດືອນ). ສໍາລັບບໍລິສັດລາວແກ້ສ ແລະ ບໍລິສັດ ລາວ ເອເຊຍ ແມ່ນປັບ 2 ຄັ້ງ (ຕົ້ນເດືອນກັບກາງເດືອນ), ສ່ວນ ຮ້ານຂາຍຍ່ອຍແມ່ນປັບປ່ຽນຕາມສະພາບຂອງຄ່າເງິນ ແລະ ກິນໄກການກໍານົດລາຄາ ຂອງທຸລະກິດໃນແຕ່ລະໄລຍະ.

(2). ຍ້ອນຫຍັງລາຄາແກ້ສທຸງຕົ້ມຈຶ່ງສູງ ແມ່ນຫຍັງເປັນ ປັດໃຈ/ສາເຫດ ທີ່ເຮັດໃຫ້ລາຄາເພີ່ມຂຶ້ນສູງ?

ຖ້າເບິ່ງຈາກສະພາບລວມພົບວ່າ ລາຄາແກ້ສທຸງຕົ້ມ ເພີ່ມຂຶ້ນ ຕາມແນວໂນ້ມການປັບຂຶ້ນຂອງລາຄາສິນຄ້າ ໂດຍລວມ (ອັດຕາເງິນເຟີ້). ສັງລວມປັດໃຈ/ສາເຫດທີ່ ເຮັດໃຫ້ແກ້ສທຸງຕົ້ມມີລາຄາເພີ່ມຂຶ້ນ ມີດັ່ງນີ້:

ປັດໃຈທໍາອິດ ຍ້ອນເງິນກີບອ່ອນຄ່າ (ການຊື້ ຂາຍອ້າງອີງອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາ): ໂດຍອັດຕາ ແລກປ່ຽນ ກີບຕໍ່ບາດ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ (ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ) ຫຼາຍເຖິງ 29,56% ເມື່ອທຽບໃສ່ ທ້າຍປີ 2022 ແລະ 46,75% ເມື່ອທຽບໃສ່ຕົ້ນປີ 2022¹⁷. ແກ້ສທຸງຕົ້ມ ແມ່ນສິນຄ້ານໍາເຂົ້າ 100% ຕ້ອງໄດ້ນໍາໃຊ້ເງິນຕາໄປຊື້ (ເງິນໂດລາ;ບາດ). ເມື່ອເງິນກີບອ່ອນຄ່າຕໍ່ເນື່ອງ ໝາຍ ວ່າທຸລະກິດຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມຈໍານວນເງິນກີບຂຶ້ນ ເພື່ອຊື້ ແກ້ສໃຫ້ໄດ້ປະລິມານເທົ່າເກົ່າ. ດັ່ງນັ້ນ,ເມື່ອອີງໃສ່ໂຄງ ສ້າງລາຄາ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ລາຄາຂາຍຍ່ອຍ ປັບຂຶ້ນຢ່າງຫຼີກ ລ້ຽງບໍ່ໄດ້. ຈາກສະພາບການຊື້ແກ້ສທຸງຕົ້ມຈາກຕົ້ນ ທາງເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ແຕ່ຂາຍພາຍໃນເປັນເງິນ ກີບ ເຮັດໃຫ້ທຸລະກິດແກ້ສພົບບັນຫາ ໂດຍສະເພາະ ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງເງິນຕາເພື່ອນໍາເຂົ້າແກ້ສ¹⁸. ຄວາມ ຕ້ອງການເງິນຕາ ເພື່ອນໍາເຂົ້າແກ້ສທຸງຕົ້ມຂອງບັນດາ ບໍລິສັດໃນແຕ່ລະປີແມ່ນສູງ ຕາມການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງມູນ ຄ່ານໍາເຂົ້າ ໃນຕາຕະລາງ 4.

¹¹ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍການຊົມໃຊ້ແກ້ສຕໍ່ເດືອນຈະຂຶ້ນກັບປະລິມານການຊົມໃຊ້ຕົວຈິງ ແລະ ລາຄາຊື້.
¹² ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ມີ 1,3 ລ້ານຄົນ, GDP ຂະໜາຍຕົວ 5,30%, ສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ 70.81 ລ້ານກີບ.
¹³ ການນໍາເຂົ້າແກ້ສທຸງຕົ້ມ ຈະເສຍອັດຕາພາສີ 5% ແລະ ອມພ 7%
¹⁴ ດໍາລັດວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ ສະບັບເລກທີ 474/ນຍ
¹⁵ ລາຄາ CIF ຖັງ 15 ກິໂລ 468,05 ບາດ ອັດຕາແລກປ່ຽນໃນຄັ້ງວັນທີ 6/11/2023

¹⁶ ບໍ່ຜົນທາງການ, ຍັງບໍ່ໄດ້ຂໍສະຫຼຸບທີ່ຜົນອາຍພາບກັບບໍລິສັດອື່ນ ແລະ ມີຕົກທີ່ຜົນຍ່ອຍອື່ນ.
¹⁷ ອັດຕາແລກປ່ຽນນອກລະບົບ ກີບຕໍ່ບາດ ກໍານົດເດືອນ 11/2023 ເປັນຖານ ທຽບໃສ່ 11/2022 ເພີ່ມຂຶ້ນ 29,56% ແລະ 1/2022 ແມ່ນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 46,75%
¹⁸ ທຸລະກິດໄດ້ເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງເງິນຕາຈາກທະນາຄານໄດ້ ຈໍາກັດ. ເຮັດໃຫ້ຕ້ອງໄດ້ມີການຊື້ເງິນຕາ ຈາກຮ້ານນອກ ແລະ ບຸກຄົນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ເງິນຕາພຽງພໍ ສໍາລັບການຊໍາລະຄ່າສິນຄ້າ.

ຕາຕະລາງ 4. ມູນຄ່ານຳເຂົ້າອາຍແກັສ ໃນ ສປປ ລາວ

ປີ	ມູນຄ່າການນຳເຂົ້າ (ໂດລາ)	ການປ່ຽນແປງ ຕໍ່ປີ(%)
2019	15.900.975	23%
2020	17.655.826	10%
2021	17.786.797	1%
2022	19.036.206	7%
1-11/2023	14.125.709	...

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກົມການຄ້າຕ່າງປະເທດ, ພະຈິກ 2023

ປັດໄຈທີ 2: ລາຄາຊື້ຢູ່ປະເທດຕົ້ນທາງເພີ່ມຂຶ້ນ. ໂດຍລາຄາຕົ້ນທາງ ໄດ້ມີການປັບເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ຕາມສະພາບການເໝາະສົມຂອງລາຄາແກັສ ໃນຕະຫຼາດໂລກ, ລາຄາຊື້ແກັສຈາກຕົ້ນທາງຂອງລາວ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 0,39% ເມື່ອທຽບໃສ່ ທ້າຍປີ 2022 ແລະ 4,63 % ເມື່ອທຽບໃສ່ຕົ້ນປີ 2022¹⁹. ແກັສທຸງຕົ້ມແມ່ນຜະລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ມາຈາກຂະບວນການກັ່ນນຳມັນ. ແຕ່ໂຮງງານກັ່ນນຳມັນຢູ່ ສປປ ລາວ ຍັງຢູ່ໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນຂອງພັດທະນາ²⁰. ດັ່ງນັ້ນ ເມື່ອລາຄາຊື້ຢູ່ປະເທດຕົ້ນທາງປັບເພີ່ມຂຶ້ນ ກໍເຮັດໃຫ້ຕົ້ນທຶນໃນການນຳເຂົ້າສູງຂຶ້ນ (CIF)²¹ ເຊິ່ງສົ່ງຜົນໃຫ້ລາຄາຈຳໜ່າຍພາຍໃນແພງຂຶ້ນ. ຕົວຢ່າງໃນຕາຕະລາງ 5 ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນການປ່ຽນແປງຂອງລາຄາຊື້ແກັສນຳເຂົ້າຈາກປະເທດໄທ.

ຕາຕະລາງ 5. ລາຄາຊື້ ແກັສທຸງຕົ້ມ ຢູ່ຕົ້ນທາງ (ປະເທດໄທ)

ຊ່ວງເວລາ	ລາຄາຊື້ແກັສຢູ່ຕົ້ນທາງ ລາຄາ CIF (ຖັງ15 ກິໂລ)	%ການປ່ຽນ ແປງຕໍ່ເດືອນ
ເດືອນ 7/2023	322,92 ບາດ/ຖັງ	...
ເດືອນ 8/2023	363,63 ບາດ/ຖັງ	11,20 %
ເດືອນ 9/2023	415,64 ບາດ/ຖັງ	12,51 %
ເດືອນ 10/2023	466,09 ບາດ/ຖັງ	10,82 %
ເດືອນ 11/2023	468,05 ບາດ/ຖັງ	0,42 %

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບໍລິສັດນຳເຂົ້າ ແກັສທຸງຕົ້ມ, ພະຈິກ 2023

ປັດໄຈທີ 3 ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍປົນເອ້ອມການດຳເນີນທຸລະກິດແກັສ (ພາສີ-ອາກອນ, ຄ່າຂົນສົ່ງ, ຄວາມສ່ຽງ, ສິ້ນເປືອງ, ກຳໄລ, ຄ່າບໍລິການຂາຍຍ່ອຍ ແລະ ອື່ນໆ) ເພີ່ມຂຶ້ນ ຕາມການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໂດຍລວມຂອງ ສປປ ລາວ. ອ້າງອີງໂຄງສ້າງ

ລາຄາແກັສທຸງຕົ້ມ ນັບຕັ້ງແຕ່ຂອດການນຳເຂົ້າ ຈົນເຖິງຂັ້ນຂອດຜູ້ຄ້າຍ່ອຍ ສົ່ງຜົນຕໍ່ຕົ້ນທຶນໃນການດຳເນີນທຸລະກິດສູງ ບວກກັບຂະໜາດຂອງຕະຫຼາດພາຍໃນນ້ອຍ ແຕ່ມີຫຼາຍບໍລິສັດທີ່ແຂ່ງຂັນກັນ ເຮັດໃຫ້ລາຄາຈຳໜ່າຍຂອງແຕ່ລະບໍລິສັດແຕກຕ່າງກັນ. ຖ້າປ່ອຍໃຫ້ທຸລະກິດແຂ່ງຂັນກັນສູງ ແບບບໍ່ເປັນທຳ²² ຈະເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດ ທີ່ເຮັດແທ້ທຳຈິງ ເສຍປຽບ ແລະ ບໍ່ເຕີບໃຫຍ່ເຂັ້ມແຂງ. ດັ່ງນັ້ນ, ມາດຕະການ ແລະ ລະບຽບຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ຈະປະກອບສ່ວນ ເຮັດໃຫ້ຕົ້ນທຶນຈຳໜ່າຍຕໍ່ໜ່ວຍຫຼຸດລົງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ທຸລະກິດແກັສມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ກ້າວເປັນມືອາຊີບໄດ້ໃນອະນາຄົດ.

3. ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳນະໂຍບາຍ

ຈາກການສຶກສາການຄຸ້ມຄອງລາຄາແກັສໃນໄລຍະຜ່ານມາ ທີ່ໄດ້ເຄື່ອນໄຫວພາຍໃຕ້ນິຕິກຳ 474/ນຍ; ຂໍ້ກຳນົດ 0756/ກຄພນ ແລະ ການຖອດບົດຮຽນຂອງປະເທດໃກ້ຄຽງ²³ ສາມາດສະເໜີແນະ 3 ແນວທາງຄື:

- 1). **ລັດຖະບານເຂົ້າແຊກແຊງຕະຫຼາດແກັສໂດຍກົງ:** ນຳໃຊ້ງົບປະມານຫັກ ຈາກພາສີ-ອາກອນທີ່ເກັບຈາກການນຳເຂົ້າແກັສ ຫຼື ຈັດຕັ້ງກອງທຶນສະເພາະຄ້າຍຄືກັບກອງທຶນນ້ຳມັນ. ຈາກນັ້ນນຳໃຊ້ 5 ມາດຕະການຄຸ້ມຄອງລາຄາສິນຄ້າ²⁴ ໂດຍດຳເນີນການຜ່ານ 3 ວິທີຄື: (1). ນຳໃຊ້ມາດຕະການດັດສິມຕະຫຼາດຕາມໂຄງສ້າງລາຄາຄື: ນຳໃຊ້ມາດຕະການທີ 5 (ການດັດສິມການສະໜອງ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການແກັສ) + ມາດຕະການທີ 1 (ກຳນົດໂຄງປະກອບລາຄາ) ເພື່ອໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ. (2). ນຳໃຊ້ມາດຕະການຖືມຊຸມລາຄາສິນຄ້າ ຕາມການກຳນົດລາຄາດັດສິມຂອງພາກລັດ (ມາດຕະການ 2 ກຳນົດລາຄາສູງສຸດ, ລາຄາຕ່ຳສຸດ ຫຼື ຂອບເຂດລາຄາ ແລະ ມາດຕະການ 4 ຖືມຊຸມລາຄາສິນຄ້າ). ອາດທົດລອງຊ່ວຍເຫຼືອສະເພາະກຸ່ມ(ກຸ່ມຜູ້ຊົມໃຊ້ໃດໜຶ່ງ ທີ່ສາມາດສ້າງຜົນຕອບແທນກັບຄືນໄດ້). (3). ນຳໃຊ້ມາດຕະການທີ 3 (ຄວບຄຸມລາຄາສິນຄ້າໃນຄັງແຮສຳຮອງ). ໂດຍລັດຖະບານ ສ້າງຄັງແຮສຳຮອງແກັສ ເພື່ອເປັນເຄື່ອງມືດັດສິມລາຄາ.

¹⁹ ລາຄາແກັສທຸງຕົ້ມຕົ້ນທາງຕໍ່ຖັງ ໃນເດືອນ 11/2023 ທຽບໃສ່11/2022 ແລະ 1/2022
²⁰ ສິ່ງເສີມບໍລິສັດໃດໜຶ່ງ ຕໍ່ຍອດ ຮ່ວມກັບໂຮງງານກັ່ນນຳມັນ LaoPec ແລະ ອື່ນໆ.
²¹ CIF(Cost, Insurance and Freight)ແມ່ນລາຄາຜູ້ຊື້ອອກ ສິ່ງຮອດຕໍາມາດສາກສາງຜູ້ນຳເຂົ້າ.
²² ບັນຫາການຂາຍແກັສລາຄາຕໍ່າ ໂດຍບັນຈຸແກັສໃສ່ຖັງບໍ່ເຕັມ, ການໃຊ້ແກັສຄຸນນະພາບຕໍ່າ ມາຂາຍໃນລາຄາປົກກະຕິ. ຖ້າບໍ່ມີເຄື່ອງແທກຈະບໍ່ຮູ້ວ່າ ປະລິມານແກັສທີ່ບັນຈຸໃນຖັງເຕັມບໍ່(ການຄຸ້ມຄອງ ຍັງມີຊ່ອງວ່າງ).

²³ ປະເທດໄທ, ສັດສ່ວນການເພີ່ມຂຶ້ນຂ້ອນງຳ ເພາະມີກິນໄກຄຸ້ມຄອງລາຄາທີ່ດີ, ມີລະບົບປົນເອ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍ. ເມື່ອຈຳເປັນກະຊວງພະລັງງານໄທ ຈະຄ່ອຍໆປັບຂຶ້ນລາຄາແກັສໃນແຕ່ລະໄລຍະ. ອາຍແກັສ LPG ແມ່ນຕັ້ງລາຄາທີ່ແຕກຕ່າງກັນ; ມີລາຄາຄົວເຮືອນ, ລາຄາການຂົນສົ່ງ ແລະ ອຸດສາຫະກຳ.
²⁴ 5 ມາດຕະການ(1. ກຳນົດໂຄງປະກອບລາຄາ, 2. ກຳນົດລາຄາສູງສຸດ, ລາຄາຕ່ຳສຸດ, 3. ຄວບຄຸມລາຄາສິນຄ້າໃນຄັງແຮສຳຮອງ, 4. ຖືມຊຸມລາຄາສິນຄ້າ ແລະ 5. ການດັດສິມການສະໜອງ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ.

2). **ລັດເຂົ້າແຊກແຊງຕະຫຼາດ ໂດຍທາງອ້ອມ** ດ້ວຍວິທີການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສົ່ງເສີມທຸລະກິດແກ້ສໃຫ້ ເປັນມືອາຊີບ ຜ່ານການອໍານວຍສະດວກ ແລະ ສ້າງ ເງື່ອນໄຂໃຫ້ທຸລະກິດໃນປັດຈຸບັນ ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຫຼາຍຂຶ້ນ. ຄວບຄູ່ກັບການຄວບຄຸມອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍປິ່ນອ້ອມ ນັບແຕ່ຕົ້ນທາງ ຫາປາຍທາງ ໃຫ້ມີສະຖຽນລະພາບ ແລະ ສົ່ງເສີມຂັ້ນຂອດການ ດໍາເນີນທຸລະກິດໃຫ້ສິ້ນລົງ ເພື່ອໃຫ້ຫຼຸດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍລົງ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊົມໃຊ້ໄດ້ແກ້ສລາຄາຖືກ, ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ມາດຕະຖານການບໍລິການທີ່ດີຂຶ້ນ²⁵. ຜ່ານ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຮູບແບບການຄຸ້ມຄອງເຂັ້ມງວດ ຄືກັນກັບການຄຸ້ມຄອງທຸລະກິດນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ. ການ ສ້າງກົນໄກປົກປ້ອງຜູ້ບໍລິໂພກ ໂດຍຜ່ານການເຮັດວຽກ ຮ່ວມກັນຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ²⁶ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຍັງມີປາກົດການ ເອົາປຽບຜູ້ບໍລິໂພກ. ດັ່ງນັ້ນ, ການສ້າງ ກົນໄກປົກປ້ອງສາທາລິ ເພື່ອສ້າງສະພາບແວດລ້ອມໃນ ການດໍາເນີນທຸລະກິດທີ່ເປັນທໍາ ເປັນສິ່ງທີ່ຈໍາເປັນ ແລະ ຊຸກຍູ້ບໍລິສັດ ທີ່ຢູ່ນອກສະມາຄົມ ໃຫ້ເຂົ້າມາເປັນ ສະມາຊິກ ສະມາຄົມທຸລະກິດແກ້ສ.

3). **ເພີ່ມຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງແຫຼ່ງຜູ້ສະໜອງ ຢູ່ຕົ້ນທາງ²⁷ ແລະ ຈໍາກັດຈໍານວນບໍລິສັດນໍາເຂົ້າແກ້ສ ບໍ່ ໃຫ້ມີຫຼາຍບໍລິສັດເກີນໄປ (ເພື່ອເພີ່ມບໍລິມາດການຊື້ ຈໍານວນຫຼາຍ ສ້າງອໍານາດຕໍ່ລອງກັບຜູ້ສະໜອງ) ແລະ ສົ່ງເສີມການຜະລິດແກ້ສ ທີ່ໃຊ້ວັດຖຸດິບພາຍໃນເພື່ອ ເປັນພະລັງງານທາງເລືອກ²⁸: ຕົ້ນທາງຂອງແກ້ສທຸງຕົ້ມ ທີ່ນໍາໃຊ້ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນມາຈາກໄທ, ຈີນ, ຫວຽດນາມ ແລະ ກໍາປູເຈຍ ໂດຍນໍາເຂົ້າຈາກປະເທດ ໄທແມ່ນກວມອັດຕາສ່ວນສູງກວ່າໝູ່. ການສ້າງກົນໄກ ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການຜະລິດແກ້ສ ທີ່ໃຊ້ວັດຖຸດິບພາຍໃນ ຈາກຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອ ເພື່ອເປັນພະລັງງານ ທາງເລືອກ ເນື່ອງຈາກຜ່ານມາກໍໄດ້ມີຫຼາຍພາກສ່ວນ ດໍາເນີນການຜະລິດແກ້ສຊິວະພາບໄດ້ແລ້ວ²⁹ ແຕ່ຍັງ ຂາດຄວາມຕໍ່ເນື່ອງໃນການພັດທະນາຕໍ່ຍອດ ແລະ ມີ ລະບົບສະໜັບສະໜູນ ທີ່ເປັນຮູບປະທໍາຫຼາຍຂຶ້ນ. ທາງ ເລືອກນີ້ແມ່ນສໍາຄັນຫຼາຍ ສາມາດປະກອບສ່ວນຫຼຸດ ຜ່ອນການນໍາເຂົ້າແກ້ສທຸງຕົ້ມ ຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ**

ຫຼຸດຜ່ອນການນໍາໃຊ້ເງິນຕາລົງ ຕາມທິດຂອງລັດຖະ ບານ ໃນການເພີ່ງຕົນເອງ ກຸ້ມຕົນເອງ ແລະ ສ້າງຄວາມ ເຂັ້ມແຂງດ້ວຍຕົນເອງ.

4. ສະຫຼຸບ

ການຄົ້ນຄວ້າຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ລາຄາແກ້ສທຸງຕົ້ມ ແມ່ນມີການເພີ່ມຂຶ້ນ ຕາມແນວໂນ້ມການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ລາຄາສິນຄ້າໂດຍລວມ (ອັດຕາເງິນເຟີ້); ຈາກສະພາບ ການອ່ອນຄ່າຂອງເງິນກີບລາວ (ອັດຕາແລກປ່ຽນ) ບວກກັບລາຄາຊື້ຢູ່ປະເທດຕົ້ນທາງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ບັນດາຄ່າໃສ່ຈ່າຍປິ່ນອ້ອມທຸລະກິດເພີ່ມຂຶ້ນ ຕາມຊ່ວງ ໄລຍະເວລາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງ ສປປ ລາວ. ການສ້າງກົນໄກຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການ ຜະລິດແກ້ສ ທີ່ໃຊ້ວັດຖຸດິບພາຍໃນ ຈາກຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອ ເພື່ອເປັນພະລັງງານທາງເລືອກ ກໍ ເປັນອີກມາດຕະການໜຶ່ງທີ່ຄວນໄດ້ຮັບການສະໜັບ ສະໜູນ ຈາກທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃຫ້ມີຄວາມຕໍ່ ເນື່ອງໃນການພັດທະນາທີ່ເປັນຮູບປະທໍາ.

ໝາຍເຫດ: ບົດສຶກສາດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຂໍ້ຈໍາກັດບາງຢ່າງ ໃນການເຮັດການຄົ້ນຄວ້າ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການເກັບກໍາຂໍ້ ມູນ ແມ່ນໄດ້ເລືອກສໍາພາດແຕ່ ສະມາຄົມນໍ້າມັນເຊື້ອ ໄຟ ແລະ ອາຍແກ້ສລາວ, ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າມັນເຊື້ອ ໄຟລາວ, ບໍລິສັດລາວແກັດ, ບໍລິສັດເອເຊຍແກ້ສ ແລະ ຮ້ານຂາຍຍ່ອຍແກ້ສ 4 ຮ້ານຄື: ຮ້ານໜອງໄຮ, ຮ້ານ ດອນກອຍ, ຮ້ານໜອງທາ, ຮ້ານໜອງວຽງຄໍາມາເປັນ ຕົວແທນ (ບໍ່ໄດ້ເລືອກຕົວຢ່າງຈາກອັດຕາສ່ວນທາງ ສະຖິຕິຈາກປະຊາກອນທັງໝົດທີ່ມີ), ເນື່ອງຈາກມີ ຂໍ້ຈໍາກັດທາງດ້ານງົບປະມານ ແລະ ເວລາ. ຖ້າມີການ ສຶກສາໃນຄັ້ງຕໍ່ໄປ ຄວນເພີ່ມກຸ່ມຕົວຢ່າງຂຶ້ນ ເພື່ອໃຫ້ມີ ຄວາມຊັດເຈນຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ດໍາເນີນການປົກປ້ອງສາທາລິ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໃນລາຍລະອຽດ ພ້ອມທັງດໍາເນີນການ ຖອດຖອນບົດຮຽນຈາກຕ່າງປະເທດໃນປະເດັນຕ່າງໆ.

²⁵ການສ້າງກົນໄກປົກປ້ອງ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທໍາຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ ເນື່ອງຈາກວ່າຍັງມີ ບໍລິສັດ/ຫຼາຍຫ້າງຮ້ານ ເອົາປຽບຜູ້ບໍລິໂພກ ທາງດ້ານມາດຕະຖານການບັນຈຸ ແລະ ອື່ນໆ.
²⁶ກົມການຄ້າພາຍໃນ, ກົມການຄ້າຕ່າງປະເທດ, ກົມອຸດສາຫະກໍາ, ກົມມາດຕະຖານ ແລະ ວັດແທກ, ສະມາຄົມນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ແລະ ອາຍແກ້ສລາວ ແລະ ພາກສ່ວນປິ່ນອ້ອມອື່ນໆ.
²⁷ເມື່ອເອື້ອຍອີງການນໍາເຂົ້າ ມີຄວາມທ້າທາຍໃນການຮັກສາສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານລາຄາ.

²⁸ ສປປລາວ ມີທໍາແຮງໃນການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າທີ່ສະອາດ ຈາກພະລັງງານນໍ້າ, ພະລັງງານ ລົມ, ພະລັງງານແສງຕາເວັນ, ພະລັງງານໄຮໂດເຈນ ແລະ ແອມໂມເນຍ ສະອາດ
²⁹ ການລ້ຽງໜູ 2.000 ໂຕ ແມ່ນຈະໃຫ້ອາຍແກ້ສຊິວະພາບ 5-6 ຕັ້ງຕໍ່ວັນ; ນະຄອນຫຼວງວຽງ ຈັນມີຂີ້ເຫຍື້ອຫຼາຍ(ຫຼາຍກວ່າ 300 ໂຕນ ຕໍ່ວັນ)ສາມາດນໍາໃຊ້ເປັນວັດຖຸດິບຕົ້ນທຶນຕໍ່າ ສໍາລັບ ຜະລິດແກ້ສຊິວະພາບໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງມີລະບົບການຈັດການແຍກຂີ້ເຫຍື້ອ ແຕ່ຕົ້ນທາງ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

1. ຈັນທະພອນ ສິລິປັນໂຍ (2022) “ບັນຫາ ແລະ ສິ່ງ ທ້າທາຍຂອງສິນຄ້າລາວ ໃນການເຂົ້າຕະຫຼາດພາຍ ໃນ” ບົດຄົ້ນຄວ້າຫຍໍ້ດ້ານນະໂຍບາຍ, ສະຖາບັນອຸດ ສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ.
2. ຈັນທະພອນ ສິລິປັນໂຍ ແລະ ພຸດທະພອນ ສຸທຳມະ ວົງ(2020) “ການເຂົ້າຫາແຫຼ່ງທຶນພາຍໃຕ້ໂຄງການ ກອງທຶນ SME” ບົດຄົ້ນຄວ້າຫຍໍ້ດ້ານນະໂຍບາຍ, ສະຖາບັນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ.
3. ຈັນທະພອນ ສິລິປັນໂຍ (2019) “ຄ່າຄອງຊືບໃນ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນສູງແທ້ບໍ່? ທາງເລືອກໃນການ ແກ້ໄຂມີແນວໃດ” ບົດຄົ້ນຄວ້າຫຍໍ້ດ້ານນະໂຍບາຍ, ສະຖາບັນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ.
4. ຈັນທະພອນ ສິລິປັນໂຍ (2018). “ບັນຫາ ແລະ ອຸປະສັກໃນການສົ່ງອອກເຂົ້າລາວໄປສປຈີນ”, ບົດ ຄົ້ນຄວ້າຫຍໍ້ດ້ານນະໂຍບາຍ, ສະຖາບັນ ອຸດສາຫະ ກຳ ແລະ ການຄ້າ.
5. ທະນາຄານແຫ່ງສປປລາວ (2023) “ສະຖິຕິອັດ ຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາ”https://www.bol.gov.la/exchang_rate_all ເຂົ້າເບິ່ງວັນທີ16 ພະຈິກ 2023
6. ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການ ລົງທຶນ (2023) “ລາຍການສິນຄ້າທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການ ຄິດໄລ່ດັດສະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ(CPI)”
7. ກົມການຄ້າຕ່າງປະເທດ, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ. ສະຖິຕິການນຳເຂົ້າສິນຄ້າ ຂອງ ສປປ ລາວ ແບ່ງຕາມໝວດສິນຄ້າ (ປີ 2013-2022) ແລະ ສະຖິຕິການນຳເຂົ້າສິນຄ້າ ຂອງ ສປປ ລາວ (ມັງກອນ-ພະຈິກ 2023)
8. ກົມການຄ້າພາຍໃນ, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ“ຕາຕະລາງລາຍງານສະພາບລາຄາສິນຄ້າ ຕົ້ນຕໍໃນຕະຫຼາດ ປະຈຳເດືອນ 11/ 2023”
9. LSB(2013) “Poverty Report for the Lao Consumption and Expenditure Survey 2012–2013”, Lao Statistic Bureau <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/23023/Povertyprofile0survey0201202013.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, ເຂົ້າເບິ່ງ ວັນທີ 12 ເມສາ 2022
10. ວຽງສະຫວ່າງ ທິບພະວິງ ພ້ອມຄະນະ (2019) “ ສະພາບການຊື້ກິກ-ຂາຍປາຍຂອງທຸລະກິດກໍລະນີ ສຶກສາຢູ່ນະຄອນຫຼວງພະບາງ, ນະຄອນຈຳປາສັກ ແລະ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ” ບົດຄົ້ນຄວ້າ, ສະຖາ ບັນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ຮ່ວມກັບກົມການ ຄ້າພາຍໃນ.
11. ສຳນັກງານພະລັງງານ, ກະຊວງພະລັງງານ ປະເທດ ໄທ, 2023 “LPG ພະລັງງານສຳລັບການຫຼຸດຖິ້ມ”
12. https://www.longtunman.com/39389?fbclid=IwAR2cmY5YexU2xJ06TyRVjQlgaDGpUCb7ll3d1fkEr58haOoafiGwpecNZk_aem_AXXZiv297BUYyiax1sNTazoKPAvNkoLnwko7fQTJp1UCupfmliie_sOkIUWo_QqXJksTw&mibextid=Zxz2cZ
13. <https://dmf.go.th/public/petroleumprice/data/index/menu/1118/groupid/1>
14. ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ຄ່າ ບໍລິການ ສະບັບເລກທີ474/ນຍ ລົງວັນທີ 18/11/2010
15. ຂໍ້ກຳນົດ0756/ກຄ.ພນ,ລົງວັນທີ20/07/2021 ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງການນຳເຂົ້າ ແລະ ຈຳໜ່າຍ ອາຍແກັສຫຼຸດຖິ້ມ.
16. ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດມະຫາພາກ, ສະຖາ ບັນວິທະຍາສາດເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ບົດປະເມີນເສດຖະກິດມະຫາພາກປີ 2022 ແລະ ທ່າອຽງ 2023.
17. ສັງລວມການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ການເຮັດວຽກຮ່ວມ ກັບສະມາຄົມນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ແລະ ອາຍແກັສລາວ, ລັດວິສາຫະກິດນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟລາວ, ບໍລິສັດລາວ ແກັສ, ບໍລິສັດເອເຊຍແກັສ ແລະ ຮ້ານຂາຍຍ່ອຍ ແກັສ 4ຮ້ານຄື:ຮ້ານໜອງໄຮ, ຮ້ານດອນກອຍ, ຮ້ານ ໜອງທາ, ຮ້ານໜອງວຽງຄຳ ຕັ້ງແຕ່ວັນທີ 19 ຕຸລາ -30 ພະຈິກ 2023
18. <https://laostatefuel.com/en/lpg-service-center.html>
19. ຖານຂໍ້ມູນທຸລະກິດການກັ່ນນໍ້າມັນຂອງໄທອອຍ. ຂະບວນການຜະລິດ, ຜະລິດຕະພັນປີໂຕຣລຽມ ແລະ ຜະລິດຕະພັນອື່ນໆ.
20. <https://www.thaioilgroup.com/home/content.aspx?id=81>
21. ຖານຂໍ້ມູນແກັສຫຼຸດຖິ້ມຂອງບໍລິສັດປຕທ https://www.pttor.com/th/product/commercial_LPG <https://www.ptlpgshops.com/>